

برای دریافت آخرین
اخبار از مراسم اربعین
کافیست
QR را اسکن کنید

ویژه‌نامه روزنامه جوان
اربعین ۱۴۰۲

اربعین ۱۴۰۲

ابعاد تربیتی پیاده‌روی اربعین

توصیه‌های آموزشی و فرهنگی سفر اربعین

مراسم اربعین تمدن‌ساز، امنیت‌زا و اقتدارآفرین است

تفاوت نگرش به زیارت زائر و خادم در ایران و عراق

اربعین راه میانبر فارغ التحصیلی
از دانشگاه معرفت و بصیرت

یکی از اموری که بین خانواده‌های ایرانی عمومیت و جامعیت دارد، موضوع زیارت امامان معصوم^(ع) است. فضای معنایی اربعین و درک کلی و یکسان برای هر دو نسل قدیم و جدید از این پدیده باعث کاهش تنش‌ها و ایجاد فصل جدید و مشترک شده و این مراسم نمادی از وحدت و پیوند میان نسل‌های مختلف تلقی می‌شود

ابعاد تربیتی پیاده‌روی اربعین

“

وجود تابلوهای قرآنی، احادیث و اشعار دینی، تصاویر مذهبی، بخش اصوات مذهبی همچون اذان، نیایش و ذکر اهل بیت، توزیع محصولات فرهنگی و پرورشورهای مذهبی، سخنرانی‌های معرفتی در موب‌ها و حسینیه‌ها و مساجد نقش خاصی در تربیت دینی جوانان بر جا می‌گذارد

که مرگ با عزت را نصیب کند.»

۳- الگوپذیری

سیره معصومان می‌تواند دو گونه نقش و کارکرد تربیتی داشته باشد:

۱- نقش تربیتی عام: مقصود این است که هر رفتاری از سوی معصومان (ع) به علت الگو بودن آنان برای دیگران، کارکرد الگوپذیری و آموزشی دارد. از این چشم‌انداز رفتار پیامبر (ص) و امامان (ع) در اخلاق فردی و اجتماعی، در جنگ و صلح، در سیاست و حکومت و در همه حوزه‌ها برای عموم پیروان و علاقه‌مندان آنان دالالت تربیتی دارد و الهام بخش است.

۲- نقش تربیتی خاص: مقصود از نقش تربیتی خاص این است که بخشی از رفتار معصومان (ع) علاوه بر تأثیر عام تربیتی به طور ویژه برای اثرگذاری بر رفتار دیگران و پرورش و تغییر رفتار آنان در فضای ویژه تربیتی صادر شده است. انسان خواسته یا ناخواسته، از رفتار و گفتار دیگران تأثیر می‌پذیرد و غریزه تقلید و تشبیه به دیگران در انسان تا حد زیادی وجود دارد، دین مبین اسلام به هدایت صحیح این غریزه سفارش کرده است. منظور از الگو، مشاهده مصداق عینی یک اندیشه و عمل در جنبه‌های گوناگونی است که دیگران برای رسیدن به کمال از آن پیروی کنند. بدون تردید وقتی یک زائر با کنش عقلانی به زیارت امام حسین (ع) مشرف می‌شود با تمام وجود با توسل به امام از او می‌خواهد واسطه فیض الهی شود و ضمن الگو قرار دادن ایشان در رفتار و گفتار، عزت دنیوی و اخروی او را تضمین نماید و زندگی شایسته و سعادت‌تمندان‌های برایش رقم زند. از این رو پیاده‌روی اربعین باعث می‌شود جوانان راه و مرام امام حسین (ع) به ویژه امر به معروف و نهی از منکر و ظلم‌ستیزی را اساسی و مبنای زندگی خود قرار دهند و از ایشان پیروی کنند و آن حضرت را الگوی زندگی خویش قرار دهند. از این رو زائر جوان در زندگی روزمره سعی می‌کند اعضا و جوارح خود را از گناهان ظاهری و ذهن و روان خویش را از فکر زشتی‌ها و ردایل پاک و اعمال صالح و اندیشه‌های نیکو را اختیار کند. فرشاد ۲۰ ساله می‌گوید: «قبل از اینکه به این سفر بیام الگوی من تو زندگی فلان هنرپیشه یا ورزشکار بود ولی تو این سفر با خود عهد بستم فقط الگو تو زندگی امامان معصوم (ع) به خصوص آقا امام حسین (ع) باشه.» نرجس ۲۳ ساله اظهار می‌نماید: «به نظر من در زیارت امام حسین خیر آخرت است و در پیاده‌روی اربعین خیر دنیا است. ما او را به یاد بگیریم که امامان ما چه نوع سبک زندگی داشتند و از رفتارهای خوب او را الگو برداری کنیم.»

۴- تفکر و خودسازی معنوی

تفکر نوعی تعقل است که از ترتیب مقدمات به حصول نتیجه می‌رسد. آیات و احادیث نشان می‌دهند تفکر یک

می‌برند، اگرچه عزت نفس بسیار گسترده‌تر و عمیق‌تر از اعتماد به نفس است. احساس عزت نفس یعنی اعتقاد داشتن فرد به اینکه توانمندی‌ها و شایستگی‌های لازم و ضروری را برای زندگی داراست.

بنا به عقیده روانشناسان، انسان‌ها مطابق بر نیاز فطری و غریزی خود تمایل دارند با عزت زندگی کنند. قرآن کریم عزت نفس را از لوازم زندگی موفقیت‌آمیز می‌داند و تنها راه عزت طلبی را ایمان به خدا، رسولش و اهل ایمان معرفی می‌نماید. زیارت بارگاه ملکوتی ائمه اطهار از جمله مکان‌هایی است که فرد با اتصال به این انسان‌های پاک‌سرسشت و پاک‌زیسته می‌تواند به درجات عالی سلوک دست یابد و با الگویابی از این اولیای الهی، سعادت دنیوی و اخروی خود را رقم زند و در نتیجه انسان متقی و پرهیزکار نزد سایرین عزیز و محترم می‌شود. امام حسین (ع) مظهر عزت، الگو و اسوه مبارزه با ذلت و خواری است. پیام اصلی قیام عاشورا عزت نفس و دفاع از آرمان‌ها تا پای جان است. ایشان و یاران باوفایش در عین مظلومیت، عزتمندان به دشمنان اسلام مبارزه کردند و هرگز در سخت‌ترین شرایط تن به ذلت ندادند و پذیرای مرگ با عزت شدند. حسین ۲۵ ساله اظهار می‌نماید: «در این سفر معنوی تنها درخواستم از آقا اینه

“

امام حسین (ع) مظهر عزت، الگو و اسوه مبارزه با ذلت و خواری است. پیام اصلی قیام عاشورا عزت نفس و دفاع از آرمان‌ها تا پای جان است. ایشان و یاران باوفایش در عین مظلومیت، عزتمندان به دشمنان اسلام مبارزه کردند و هرگز در سخت‌ترین شرایط تن به ذلت ندادند و پذیرای مرگ با عزت شدند

یافته‌های تحقیق:

در ابتدای مصاحبه‌ها از شرکت‌کنندگان در مورد مشخصات کلی خودشان مانند میزان تحصیلات، وضعیت اشتغال و تعداد حضور در پیاده‌روی، سؤال‌هایی پرسیده شد که توزیع فراوانی مصاحبه‌شوندگان بر حسب جنسیت، ۱۳ نفر مرد و ۱۲ نفر زن بودند. بر حسب اشتغال، ۱۰ نفر دانشجوی و دانش‌آموز، ۵ نفر شاغل در بخش خصوصی، ۵ نفر شاغل در بخش دولتی و ۵ نفر دارای شغل آزاد بودند. همچنین ۷ نفر از مخاطبان دارای تحصیلات دیپلم و زیر دیپلم، ۵ نفر کاردانی، ۴ نفر کارشناسی و ۹ نفر کارشناسی ارشد و بالاتر بودند. ۱۰ نفر از پاسخگویان برای بار اول و ۱۵ نفر برای بیش از یک بار در پیاده‌روی اربعین شرکت کرده بودند.

برای پاسخگویی به پرسش اصلی پژوهش، اینکه چه ابعاد تربیتی در پیاده‌روی اربعین وجود دارد؟ یافته‌های مستخرج از مصاحبه‌ها در سه بخش فردی، خانوادگی و اجتماعی دسته‌بندی شده‌اند که به شرح زیر هستند:

الف- فردی

۱- بصیرت‌افزایی

بصیرت در لغت به معنای عقیده قلبی، شناخت، زیرکی و عبرت آمده است. صادق ۴۴ ساله می‌گوید: «پیاده‌روی اربعین یک دانشگاه انسان‌ساز است و انسان را به تفکر و تعمق وامی‌دارد، این باعث می‌شود از حادثه عاشورا درس عبرت بزرگی بگیریم.»

زهرا ۲۷ ساله نیز می‌گوید: «رمز ماندگاری قیام امام حسین (ع) در تاریخ اسلام و این رمز و بوم را باید در داشتن بصیرت بالا دانست. ایشان در زندگی دنیوی رعایت ایمان و تقوای الهی و ذکر و یاد الهی را سرلوحه کارشون قرار دادند. این عوامل بصیرت‌زاست که باید از ایشان یاد بگیریم.»

۲- افزایش عزت نفس

عزت نفس یا اعتماد به نفس را معمولاً به یک معنا به کار

غلامرضا تاج‌بخش*

توجه به تربیت اسلامی، توجه به حیاتی‌ترین موضوع در جامعه اسلامی است. روی آوردن به تربیت صحیح، پرداختن به ضروری‌ترین امور انسان است که رسالت همه پیام‌آوران الهی نیز بوده است. نظر به اینکه پیاده‌روی اربعین به عنوان سمبل یک آیین دینی تأثیرات تربیتی شگرفی دارد، این پژوهش علاوه بر اینکه گام مفید و مؤثری در شناخت تأثیرات تربیتی پیاده‌روی اربعین است، می‌تواند در سیاستگذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های فرهنگی-اجتماعی نیز مورد استفاده قرار گیرد. داده‌های این پژوهش کیفی از طریق مصاحبه و مشاهده مشارکتی گردآوری و به کمک روش نمونه‌گیری نظری و هدفمند با ۲۵ نفر از پدران و فرزندان آنها در مسیر پیاده‌روی اربعین از شهر نجف تا شهر کربلا مصاحبه شده است.

یافته‌ها و نتیجه‌گیری:

پس از تحلیل داده‌های کیفی سه مضمون اصلی شناسایی شد که عبارتند از:

- ۱- ابعاد تربیتی-فردی (بصیرت‌افزایی، افزایش عزت نفس، الگوپذیری، تفکر و خودسازی معنوی)
- ۲- ابعاد تربیتی-خانوادگی (همگرایی نسل‌ها)
- ۳- ابعاد تربیتی-اجتماعی (هویت دینی، بهداشت روانی و اعتماد اجتماعی)

معنی زیارت:

زیارت از نظر لغوی به معنای آمدن یا رفتن به جایی به قصد ملاقات و دیدار کسی یا جایی است. در ریشه این واژه، مفهوم میل و گرایش نهفته است. از نظر لغت‌شناسی زیارت به معنای همدمی و مؤانست یا برای حاجتی به خانه یا دیدار کسی رفتن است و در فرهنگ و آیین مسلمانان و به ویژه شیعیان، به رفتن به اماکن و مشاهد متبرک و بقعه‌ها و نیز خواندن ذکرها و دعا‌هایی که به عنوان تشریف باطنی برای پیامبران، امامان، امامزادگان و اولیا خوانده می‌شود، زیارت می‌گویند.

یکی از تأثیرات شگرف روحی - روانی که زیارت اماکن مقدس به خصوص زیارت امام حسین (ع) در روح و روان انسان ایجاد می کند، متصل شدن به یک نیروی فرازمینی و الهی است که باعث کاهش اضطراب و ناراحتی و تخلیه هیجانات منفی می شود و توسل به آن ذوات مقدس، آرامش و اطمینان عمیق روانی را به ارمغان می آورد

زیباسازی خوب مسیر نجف تا کربلا خیلی روی پسر م که بار اول به این سفر اومده اثر داشته، مثلاً در موبک امام رضا گروه تعزیه ای اومده بودند که تصویر روز عاشورا و کاروان اسرای اهل بیت را بازگو می کرد که جدای از اینکه اشک همه رو در آورد باعث شد پسر م شناختش از واقعه تلخ روز عاشورا بیشتر بشه. «سجاد ۵۲ ساله می گوید: «من تو یه خونه تجملی زندگی می کنم و بچه هام تو رفاه کامل هستند، امسال برای بار اول با خانواده ام اومدیم کربلا. فضای معنوی خاصی اینجا وجود داره که غیر قابل وصفه، فکر می کنم این سفر خیلی به درک و معرفت دینی دختر و پسر جوانم اضافه کرده، به نظر م این کار تو تربیت دینی بچه هام خیلی مؤثره.»

■ بحث و نتیجه گیری

هر جامعه با وجود ثبات در بعضی مبانی و اصول در زمان های مختلف، دارای نیازها و مقتضیات متفاوتی نسبت به دیگر جوامع و زمان هاست. همین امر لزوم بازنگری، اصلاح و بهسازی تعلیم و تربیت را به عنوان یک نیاز مستمر و همیشگی ضروری می نماید. موضوع و جایگاه تربیت اسلامی در این دوره، به یک موضوع چندجانبه و در عین حال پیچیده تبدیل شده است. از آنجا که تکامل معنوی مردم جزو حقوق اجتماعی شهروندان محسوب می شود، تعظیم و بزرگداشت آیین های مذهبی همچون پیاده روی اربعین که تأثیرات شگرفی را بر فرد، خانواده و جامعه بر جای می گذارد، حقیقتی اجتناب ناپذیر است. در دیدگاه اهل تشیع، کربلا قبله گاه سازش ناپذیری و مکه، قبله گاه نماز است. پیاده روی اربعین که به منظور تجدید عهد با امام حسین (ع) هر سال باشکوه تر از سال قبل برگزار می شود، فرصتی استثنایی برای همگرایی والدین و فرزندان و تقویت تعاون و همکاری در سایه عبودیت و بندگی است. در پیاده روی اربعین مسلمانان با هر نژاد و زبان و رنگی در این کنگره جهانی حضور می یابند و وحدت و یکرنگی تجلی می یابد و زائران امام حسین (ع) خود را عضوی از جامعه اسلامی احساس می کنند. نقش بی بدیل و تأثیر گذار آیین های مذهبی در تشیع و به طور خاص، پیاده روی اربعین روی زائران در ابعادی که در این مقاله ذکر شد، غیر قابل کتمان است.

* عضو هیئت علمی دانشگاه

آیت الله العظمی بروجردی

منبع: مجله بصیرت و تربیت اسلامی با تلخیص و تصرف

را به نقطه آرامش روح می رساند. علی ۲۷ ساله در این باره می گوید: «وقتی اربعین میام کربلا، از نظر روحی، روانی و معنوی تا یک سال خودم رو تأمین می کنم تا سال آینده که بی صبرانه منتظر می مونم که امام حسین دوباره به ما عنایت کنه و دعوت بشیم.»

مهدیه ۲۱ ساله می گوید: «از نظر روحی و روانی باعث شده که دغدغه های زندگی کاسته بشه و روح و روانم احساس آرامش کنه، تصمیم گرفتم از این به بعد با اعضای خانواده، اخلاق و رفتارم خوب باشه.»

■ ۲- اعتماد اجتماعی

در کنار دیگر مفاهیم مهم و اساسی در نظام اجتماعی، سرمایه اجتماعی مفهومی مدرن ولی پیچیده است. این مفهوم دارای سه مؤلفه مهم سرمایه اجتماعی، انسجام اجتماعی و مشارکت اجتماعی است. اعتماد به سه صورت خود را نشان می دهد، یا به عبارتی دارای سه نوع است: اعتماد بین فردی، اعتماد تعمیم یافته و اعتماد به سازمان ها و نهادهای نمودها و مصادیق اعتماد اجتماعی در پیاده روی اربعین قابل تبیین و مشاهده است. کشور ایران و عراق، به علت مذهب مشترک، آیین و رسوم خاص، اعیاد و عزاداری ها، احترام عامه مردم به یک دسته از اصول و ارزش ها دارای عناصری از اعتماد اجتماعی است. مردم دو کشور در پیاده روی اربعین حضور فعال و همگی یک احساس مشترک دارند و این حسن مشترک که نماد و نمودی از سرمایه اجتماعی است، به آشکارا قابل مشاهده است. امیر محمد ۳۷ ساله اظهار می نماید: «این سومین سالی است که به اربعین میام، وقتی که وارد خاک عراق می شیم اصلاً احساس غربت و تنهایی نمی کنم. احساس می کنم اینا برادران و خواهران ما هستند و مثلاً وقتی دعوت می کنند برای غذا خوردن یا خواب در منزلشان، به راحتی و بدون هیچ گونه دلواپسی و هراسی آن را قبول می کنم چون به او اعتماد دارم.»

■ ۳- تقویت هویت دینی

فضای عمومی پیاده روی اربعین با رنگ و بوی خدایی و حسینی، در هویت جویی دینی فرزندان بسیار مؤثر است. وجود تابلوهای قرآنی، احادیث و اشعار دینی، تصاویر مذهبی، پخش اصوات مذهبی همچون اذان، نیایش و ذکر اهل بیت، توزیع محصولات فرهنگی و بروشورهای مذهبی، سخنرانی های معرفتی در موبک ها و حسینیه ها و مساجد نقش خاصی در تربیت دینی جوانان بر جا می گذارد. فرامرز ۴۹ ساله اظهار می گوید: «فضاسازی و

بازه زمانی معین به منظور انجام یک عمل مشترک و مهم که همه اعضای خانواده دغدغه آن را دارند و به آن اهتمام می ورزند، بی شک سبب ایجاد نوعی نشاط و طراوت بین آنان می شود و زمینه بیشتری را برای تعاملات و ارتباطات کلامی متکی بر تفاهم و صمیمیت گسترده تر دوطرفه فراهم می نماید و در نتیجه این امر باعث ایجاد همدلی، اتحاد، انسجام و پیوند عمیق میان آنها می شود. بهرام ۵۵ ساله می گوید: «به دلیل گرفتاری های شغلی خیلی کم فرصت مناسب برای همکلامی با بچه هام به خصوص راجع به مباحث دینی پیش میاد ولی وقتی با زن و بچه ها میام پیاده روی اربعین، به دلیل فضای معنوی این مراسم، ارتباط کلامی، بیشتر و عمیق تر میشه.»

■ ج- اجتماعی

۱- بهداشت روانی

عواملی از قبیل شرایط نابسامان اجتماعی و اقتصادی، وجود مشکلات تحصیلی، خانوادگی، تحولات در نیازهای زیستی (دوره بلوغ)، غوطه ور شدن در آرزوهای نامتناهی باعث تقویت و تشدید نگرانی از وضع حال و آینده مبهم جوان در همه عرصه های مربوط به حیات می شود و در نتیجه جوان ایرانی را مستعد طغیان و تمرد می کند. با این اوصاف یکی از تأثیرات شگرف روحی - روانی که زیارت اماکن مقدس به خصوص زیارت امام حسین (ع) در روح و روان انسان ایجاد می کند متصل شدن به یک نیروی فرازمینی و الهی است که باعث کاهش اضطراب و ناراحتی و تخلیه هیجانات منفی می شود و توسل به آن ذوات مقدس، آرامش و اطمینان عمیق روانی را به ارمغان می آورد. زیارت از عوامل بسیار مهمی است که با فرو کاستن تنش ها، آدمی

عبادت بلکه بهترین عبادت هاست. یکی از فرصت های مهم در مورد تفکر و خودسازی معنوی، مسیر پیاده روی اربعین از نجف به کربلا می باشد که افزون بر اینکه باعث تزکیه روح انسان از آلودگی ها می شود، فرصتی برای راز و نیاز با خداوند و توبه از اعمال سوء و تصمیم به اصلاح اعمال و افکار است. پیاده روی اربعین فرصتی مناسب برای زدودن آلودگی ها و جایگزین پاک و تزکیه روحی و فکری و جسمی است. مریم ۲۴ ساله می گوید: «اهمیت پیاده روی اربعین برای من بیشتر اینه که در مسیر نجف به کربلا انسان یه حس عجیبی پیدا میکنه و بیشتر به راز و نیاز با خدا و خواندن ادعیه و قرآن می پردازه، توی این مسیر آدم از این دنیا جدا میشه.»

■ ب- خانوادگی

همگرایی نسل ها

کانون تعارض در ارزش های بین نسل ها یا «شکاف نسلی» هر جامعه را دگرگونی نظام های ارزشی تشکیل می دهد که بسیار متأثر از شرایط اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و تاریخی است. منظور از نظام ارزش ها، مجموعه ارزش های مرتبط به هم هستند که رفتار و کارهای فرد را نظم می بخشند. اگر در فرآیند اجتماعی کردن، فرهنگ یک جامعه تا حد مطلوبی از نسلی به نسل دیگر منتقل نشود و باز تولید فرهنگی به نحو احسن انجام نگیرد، میزان اختلاف فرهنگی دو نسل بالا می رود و در این صورت تفاهم بین دو نسل جدید و قدیم برقرار نمی شود و بحران هویتی نیز برای نسل جدید روی می دهد. در مقابل اگر فرآیندهای اجتماعی بنا بر دلایلی، به طور کامل انجام گیرد و هنجارهای فرهنگی جامعه در حد مطلوب به نسل بعد منتقل شود، تداوم فرهنگی جامعه دچار مشکل نمی شود. عدم موفقیت یک نوجوان در شکل دادن به هویت فردی خود اعم از اینکه به علت تجارب نامطلوب کودکی یا شرایط نامساعد فعلی باشد - بحرانی ایجاد می کند که بحران هویت یا گم گشتگی نام دارد. یکی از اموری که بین خانواده های ایرانی عمومیت و جامعیت دارد موضوع زیارت امامان معصوم (ع) است و در این بین زیارت امام حسین (ع) در اربعین، جایگاه ویژه و کم نظیری دارد. فضای معنایی اربعین و درک کلی و یکسان برای هر دو نسل از این پدیده باعث کاهش تنش ها و ایجاد فصل جدید و مشترک شده و این مراسم نمادی از وحدت و پیوند میان نسل های مختلف تلقی می شود و حضور فیزیکی والدین و فرزندان در کنار یکدیگر و در

“

پیاده روی اربعین باعث می شود جوانان راه و مرام امام حسین (ع) به ویژه امر به معروف و نهی از منکر و ظلم ستیزی را اساس مشی و زندگی خود قرار دهند و از ایشان پیروی کنند و آن حضرت را الگوی زندگی خویش قرار دهند

۴

تکریم میزبانان عراقی و سایر خدمتگزاران زائران در مراسم اربعین از مرزها تا شهرها نشانه قدرشناسی و بیانگر فرهنگ و ادب ایرانی اسلامی است. تلاش شود با رفتار و گفتار مناسب و همکاری با آنان در ارائه خدمات به ویژه نیروهای انتظامی، امنیتی و نظامی و موکبداران ارجمند، این مسئولیت اجتماعی به شایستگی انجام گردد.

اطلاعات ضروری

میزان مسافت:

هشتاد کیلومتر

تعداد ستون‌ها:

هزار و ۴۵۲ ستون

فاصله بین هر ستون:

۵۰ متر (۲۰ ستون = یک کیلومتر)

زمان لازم برای پیاده‌روی:

۲۰ تا ۲۵ ساعت

زمان تخمینی سفر پیاده:

دو تا سه روز

بهترین زمان شروع سفر:

۱۶ صفر

انتظار می‌رود در این تاریخ سفر تمام شود:

۱۸ صفر

چه کسانی می‌توانند در این سفر حضور یابند:

همه افراد (مرد، زن، بچه، خانواده‌ها)

لیست شماره‌های مهم:

اورژانس: ۱۰۴

افراد گمشده: ۰۷۸۰۱۳۰۰۵۶۱

احکام شرعی: ۰۷۸۱۴۶۵۱۳۵۳

اداره مرکزی: ۰۷۸۰۱۰۰۴۷۵۸

مسیر:

از درب ساعت (باب الساعه) حرم حضرت علی (ع) خارج شده و پیاده‌روی را مستقیم از کنار خیابان امیرالمؤمنین (علیه السلام) یا خیابان امام جعفر صادق (علیه السلام) شروع کنید. این مسیرها را مستقیم بروید تا به بزرگراه کر برسید. به سمت چپ رفته، جایی که هزاران نفر به صورت پیاپی به سمت کربلا در حال حرکت هستند. به آن‌ها ملحق شوید. بعد حدود ۷۵ کیلومتر در ستون هزار و ۴۵۲ شما به حرم حضرت عباس (علیه السلام) خواهید رسید. در ادامه مقدار بُعد مسافت ایستگاه‌هایی را که زائران ایرانی از نجف تا کربلا طی می‌کنند مشاهده می‌کنید: (داده‌های زیر بر اساس اطلاعات سال ق است).

راهنمای مفید پیاده‌روی نجف تا کربلا در اربعین حسینی

مسیر ۸۰ کیلومتری جاده نجف تا کربلا، آسمانی‌ترین مسیر این کره خاکی است و قرن‌هاست علما و عاشقان ثارالله (ع) با پای پیاده خود را به کربلا و حرم سیدالشهدا (ع) می‌رسانند. علما و عرفا در جاده نجف تا کربلا، بارها این مسیر را پیاده طی کرده‌اند و گاه به زیارت قلب عالم حضرت یقیه‌الله (عج) مشرف شده‌اند. همه‌ساله در ایام مختلف به‌ویژه اربعین، زائران و عشاق این مسیر را پیاده طی می‌کنند و موکب‌ها و خیمه‌های فراوانی برای پذیرایی از زوار و عاشقان امام حسین (ع) در این مسیر برپا شده است که خود صحنه‌های بسیار زیبایی را خلق می‌کند. برای استفاده بهتر از این حرکت عظیم بایسته‌هایی لازم است که در اینجا بدان می‌پردازیم:

مرقد الامام
الحسین (ع)
IMAM HUSSAIN SHRINEHay eriyeh
الخربةKarbala
کربلاNajaf
النجف الاشرفAbassiya
ناحية العباسيةAl Hurria
الحريةMuhanawia
المهناويةShamiyah
الشمیةAbu Sakhair
ابو صخير

آداب زیارت در بیان رهبر معظم انقلاب

بادل حرف بزنید
بادل حرف بزنید سعی کنید ولو دو دقیقه، ولو پنج دقیقه، دل را فارغ کنید از بقیه شاغلها و متعلقات. بزنید به معنوتی که در آن جا حضور دارد و حرفتان را بزنید.

زیارت جامعہ
کبیره بخوانید
زیارت جامعہ ثلاثش هفت صفحه است. وقت کردید همایش را بخوانید. وقت نکردید یک صفحه‌اش یا نصف صفحه‌اش را بخوانید.

در زیارت به مخاطب آن متوجه باشید
در حالی که متن زیارت را می‌خوانید، ولو معنایش را هم ندانید، متوجه باشید دارید خطاب به چه کسی می‌خوانید. اگر این شد آن وقت میشود زیارت.

دلتنان به امام متصل باشد
بعضی‌ها خیال میکنند باید بروند حتماً به ضریح بچسبند! آنها چون دل‌هایشان وصل نمیشود، میخواهند جسم‌ها را وصل کنند: چه فایده دارد؟ یکی هم ممکن است دور تر باشد. اما دلش متصل باشد: این خوب است.

داخل حرم نماز بخوانید، ذکر بگویید
در داخل حرم نماز بخوانید، نماز قضا بخوانید، نماز واجب بخوانید، نماز مستحبی بخوانید، نماز برای پدر و مادر بخوانید، ذکر بگویید - لا اله الا الله بگوید، تسبیحات اربعه بگوید - به شرطی که دل وصل باشد.

به حضور امام توجه کنید
شرط اول قبولی زیارت این است که با حضرت «ملاقات» کنید: یعنی رفتن حرم و آمدن، صرف رفتن به یک مکان و بیرون آمدن نباشد: آن‌جا یک موجودی و یک روح والا بی حضور دارد: به این حضور توجه کنید.

با امام حرف بزنید
«به چشم دیدن» لازمی ملاقات نیست: او هست و سخن شما را می‌شنود. حضور شما را می‌بیند. شخصی شما را می‌بیند. با او حرف بزنید: این شد زیارت. زیارت یعنی همین ملاقات.

سلام بدهید
انسان وقتی به ملاقات کسی میرود، یا او احوال‌پرسی میکند، به او سلام میکند: همین، در ملاقات روح مطهر آتش (علیه السلام) و اولیا، الهی اهم لازم است: باید در وقت سلام کرد.

باهر زبانی زیارت کنید
زیارت با هر زبانی هم میشود: اگر آه همین زبان معمولی خودمان حرف بزنیم، این آداب ملاقات و زیارت صورت گرفته.

زیارت‌های انمه را بخوانید
اگر بخواهیم با یک بیان شیوا و با اعضا همین خوبی حرف بزنیم، آن همین زیارت‌هایی است مثل زیارت مخصوصی امام رضا (ع) زیارت امین‌الله یا زیارت جامعہ.

به منظور افزودن بر شکوه این حضور زائران عزیز در مراسم اربعین توصیه می‌شود با تهیه پرچم‌های مناسب و مزین به شعار اربعین ۱۴۰۲ «حیاتنا الحسین» آن را روی کوله‌ها و کیف‌های خود نصب و یا حمل نمایند.

زائران عزیز مستحضر هستند که کلیه امکانات برای اسکان و تغذیه زائران از سوی خبرنگرین و موکب داران کاری سخت و بسیار پر زحمات است. عدم اسراف و رعایت مصرف بهینه و کمک در نظافت و بهداشت عمومی و مواکب، کاهش زحمات و قدردانی از تلاش‌های ایشان خواهد بود.

توصیه‌های آموزشی و فرهنگی سفر اربعین

آداب سفر زیارتی
اربعین را در کتاب
مدیریت معنوی سفر
مطالعه فرمایید

دفترچه راهنمای
زائر را در پایگاه‌های سماح
والاربعین مطالعه کنید

قبل از حرکت اطلاعات
لازم سفر را از پایگاه‌های
سماح والاربعین
دریافت کنید

از ورود به منازعات و
مجادلات با گروه‌های
انحرافی اجتناب شود

شبکه‌های اینترنتی
عبرات و معنی روزانه
برنامه‌های آموزشی
متنوعی را
پخش می‌کنند

زائران به فرهنگ و
سنت‌های مردم عراق
احترام گذاشته و آنها را
مورد توجه قرار دهند

دستور العمل‌های پیاده‌روی

- پیاده‌روی را از طلوع آفتاب آغاز کرده و در مغرب به طور کامل توقف کنید.
- اولین شب را در یکی از موبک‌ها (کمپ یا حسینیه) در حدود ستون پانصد و دومین شب را حدود ستون هزار بگذرانید.
- مدت طولانی پیاده‌روی نکنید. هر زمان لازم بود استراحت کنید.
- در زمان نماز مغرب جایی را برای خواب بین صدها موبک (کمپ یا حسینیه) پیدا کنید.
- مراکز افراد گمشده در ستون‌های ۷۲، ۳۳۵، ۶۰۲، هزار و ۱۰۳ و حرم حضرت عباس (علیه السلام) قرار دارند. هر سه کیلومتر مرکز گزارش گمشدگان تعبیه شده است.

چه وسایلی همراه داشته باشیم؟

شارژر
موبایل

داروی
اساسی

لباس
مناسب

کوله‌پشتی
سبک

شرکت در نماز جماعت
واقامه نماز اول وقت
بر اهمیت و معنویت سفر
خواهد افزود

شایسته است پوشش
مناسب و حجاب اسلامی
و شئون دینی را
مراعات نمایید

بمکه پنجه برای این سفر آسمانی می‌خواهیم

ع

محمدا آنگر - فارس

تفاوت نگرش به زیارت زائر و خادم در ایران و عراق

برای آنان اهمیت بیشتری دارد، وارد شدن به حرم است. در میان زائرانی که بعد از طی مسیر پیاده روی به کربلا رسیده اند، این عبارت بسیار شنیده می شود که «آیا زیارت کرده ای؟» منظور آنها از زیارت وارد شدن به حرم و زیارت حرم یا تماس با ضریح است. همچنین پیش می آید که زائران ایرانی از اینکه نتوانسته اند بعد از سه روز حرم را زیارت کنند، محزون شوند یا حتی بگریزند، در حالی که در نگرش شیعیان عراقی و نوع برخورد آنها با افرادی که در مسیر هستند، می توان دریافت که صرف حرکت به سوی کربلا حکم زیارت را ایفا می کند.

■ شخص مقدس یا عمل مقدس
قرار گرفتن در بستری متفاوت، گاه منجر می شود مسائل رایج و عادی، عجیب به نظر آیند. سال گذشته، در میان اصرار شیعیان عراقی برای خوردن چایی یا هر آن چیزی که آماده کرده بودند، ناگهان به خادمانی ایرانی برخوردیم که لباس فرم خادم حرم امام رضا(ع) بر تن داشتند و حین پخش کردن نذری با صدای بلند می گفتند: «بفرمایید. برکت امام رضا. بفرمایید». ناگهان این دو نگرش تفاوت پررنگ خود را به نمایش گذاشتند. در سویی این زائر بود که با خوردن یک چایی، فضا را متبرک می کرد و بر سر خادم منت می نهاد و در سوی دیگر این امام بود که با عنایت خود زائر را به خود نزدیک کرده و بر او منت نهاده است. نکته قابل تأمل این است که این نزدیکی از ماهیتی کاملاً سازمانی برخوردار است؛ خادم حرم به واسطه نزدیکی اش به حرم می توانست واسطه انتقال برکت از سوی امام به شخص زائر باشد، همانطور خادمی که صف زائران را نظم می بخشد، می تواند واسطه انتقال غذای نذری به زائر باشد.

■ برکت و تقدس زائر
با توجه به مواردی که عنوان شد، می توان اینگونه برداشت کرد که برای شیعیان عراق، عامل اصلی برکت و تقدس شخص زائر است. زائر به واسطه حرکتش و به واسطه اقدامش در راه تشیع و در راه ائمه(ع)، وجهی مقدس به خود می گیرد، اما در میان شیعیان ایران، این شخص مقدس است که برکت و امر مقدس را سلسله مراتب وار به افراد منتقل می کند. این مسئله را در نکات جزئی نیز می توان مشاهده کرد. برای شیعیان ایران، غذایی که به نیت امام طبخ شده باشد، متبرک است، در حالی که برای شیعیان عراق، ظرفی که زائر در آن غذا خورده متبرک می شود. همین مسئله است که نفس پیاده روی را برای شیعیان عراق زنده و پویا نگه می دارد و ماهیتی حرکتی و جمعی به آن می بخشد، در عوض، اما فقدان این نگاه در میان شیعیان ایرانی است که مسیر را برای آنان بدل به واسطی برای رسیدن به امام می کند و توجه خود را در مسائل دیگری، چون تقلا و سختی بیشتر برای رسیدن به امام یا مسائلی اجتماعی همچون همبستگی میان شیعیان می یابد.

■ عنصر حرکت
برخی جامعه شناسان دین، عنصر اصلی زیارت را «حرکت» می دانند. آنها بیان می کنند که فرد در زیارت از فضای روزمره خود جدا شده و در راستای فرارفتن از ساختارهای روزمره و شکل دادن به هویتی جدید، سفری زیارتی انجام می دهد یا در خلال حرکت زیارتی خود تلاش می کند جامعه های آرمانی ایجاد کند. پیاده روی اربعین مشخصاً زیارتی است که عنصر حرکت در آن مشهود است، اما توجه به تفاوت نگرش های زیارت و به امر مقدس، ما را با این سؤال مواجه می کند که آیا حرکت موجود در پیاده روی اربعین را نیز نمی توان بر اساس نگرش های مختلف تبیین و تفسیر کرد؟ آیا نمی توان ادعا کرد نگرش عراقی به زیارت، مفهوم حرکت را در ذات عمل دیندارانه تعریف می کند؟ گویی عمل برای این طرز تلقی از دین عنصری حیاتی و استقامت در عمل است که امر قدسی را به وجود می آورد، البته پافشاری بر این ادعای نامند تحقیق و بررسی های بیشتری است، اما صرف تصور آن نیز تصویر شیعیای عملگرا را (در برابر شیعیای زاهد) در ذهن ترسیم می کند.

منبع: سایت اربعین

یکی از اصلی ترین بستریایی که می توان در آن تفاوت در عین تشابه شیعیان را مشاهده کرد، پیاده روی اربعین است. برای اکثر افرادی که در این مراسم حضور پیدا می کنند، یکی از اصلی ترین مسائل تفاوت سبک های دینداری شیعیان کشورهای مختلف است. این تفاوت ها تبعاً از تفاوت های تاریخی و فرهنگی ریشه گرفته اند، اما آنچه مسلم است اینکه این تفاوت ها خود را در برداشت های مختلف افراد از اصول دین نشان می دهد. کنش های متفاوت مشاهده شده توسط شیعیان هم برخاسته از این تفاوت نگرش است.

■ خادم امام یا خادم زائر
به نظر می رسد مفهوم خادم در میان عراقی ها و ایرانی ها تفاوت مهمی دارد. این را می توان در نحوه خدمت رسانی آنها مشاهده کرد. اصرار عراقی ها به خدمت رسانی، تقدیس و تکریم و استقبال کاملاً گرم از زائران است، یعنی نگاه آنها معطوف به خود زائر است، در حالی که در میان ایرانی ها خادم عمدتاً فردی است که به زیارت نظم می بخشد و تلاش می کند بر زائران مدیریت داشته باشد.

شیعیان عراقی از زائران خواهش می کنند به موکبشان بیایند یا غذایی نذری آنها را بخورند. خادمان ایرانی تلاش می کنند زائران را برای گرفتن نذری تشویق یا جا و مکان داخل موکب ها را مدیریت کنند.

■ احترام ویژه زائر
احترام به زائر تنها محدود به پیاده روی اربعین نمی شود. یکی از کلیدداران حرم حضرت ابوالفضل(ع) در پاسخ به این سؤال که اصلی ترین چیزی که از پدرش (که او نیز کلیددار حرم بوده) یاد گرفته است، چیست، گفت: «زمانی که نوجوان بودم و نزد پدرم آموزش می دیدم، زنی را دیدم که کودکی شیر خوار در بغل داشت. به او نزدیک شدم و گفتم مراقب باشید کودک تان فرس حرم آقا را کثیف نکند. پدرم این صحبت مرا شنید و چنان بر آشفت که صورتش از خشم سرخ شد. او گفت به چه حقی با زائر حضرت اینگونه صحبت می کنی، اگر فرس کثیف شد با تخم چشمانم آن را تمیز می کنم.»

در برابر این نگاه، اما می توان به فضای حاکم بر خادمان حرم امام رضا(ع) اشاره کرد. خادمان ایرانی تلاش می کنند اوضاع حرم را نظم بخشند و آن را مدیریت کنند. از تذکر به دراز نکشیدن در حرم گرفته تا تذکر حجاب و برخورد با زائرانی که تلاش دارند خود را به ضریح برسانند. این دو نگرش البته برگرفته از دو نگاه متفاوت به مقوله زائر و زیارت است. گویا ایرانیان این افراد را خادم «امام» یا خادم «حرم» می دانند، در حالی که عراقی ها آنها را خادم «زائران» فرض می کنند.

■ زیارت راه یا زیارت ضریح
جدای از خادمان، در میان زائران نیز می توان تفاوت های پر رنگی را مشاهده کرد. پیاده روی اربعین برای عراقی ها یک سنت عبادی است، در حالی که برای ایرانی ها و اکثر شیعیان کشورهای دیگر، خاصیتی زیارتی سیاحتی به خود می گیرد. نشان آن را می توان در سبک سفری که اقشار مختلف دارند مشاهده کرد. کوله پشتی های سنگین و مجهز مسافران، در برابر کیسه های کوچک و دمپای های پاره عراقی ها قطعاً سفر خارجی بودن این مراسم برای غیر عراقی ها بر سیاحتی بودن زیارت مؤثر است. از نمودهای نگرش سیاحتی به زیارت، تلاش برای پیدا کردن موکب های مجهز و غذاهای باکیفیت است.

■ اهمیت پیاده روی
اما مسئله ای که در نوع مواجهه این دو گروه با زیارت حائز اهمیت است، برخورد آنها با مقوله پیاده روی است. بسیاری از زائران ایرانی بر نمادین بودن حرکت و پیاده روی تأکید دارند و بعضاً مشاهده می شود بخشی از مسیر پیاده روی را با وسیله نقلیه طی و بخشی از مسیر را پیاده روی می کنند، اما چیزی که در عوض

اخلاق اربعینی

اربعین یکی از سفرهای دست جمعی است که بخشی از خاصیت معنوی آن به حذف فردیت افراد و در عین حال قرار گرفتن در میان جمعیت شیعه بر می گردد.

یکی از جلوه های زیبای اربعین این است که همه افراد در هر رده سنی و از هر قشری یک نقطه مشترک دارند و برای رسیدن به همان نقطه مشترک در این مسیر قرار گرفتند.

با توجه به دسته جمعی بودن سفر و همراهی با میلیون ها زائر، شایسته است نکاتی را از جهت اخلاقی رعایت کنیم تا علاوه بر بهره معنوی بیشتر، سفر را نیز به کام خویش و دیگران شیرین سازیم:

■ سعه صدر

طبیعی است حضور در این سفر با مشارکت و همراهی میلیون ها زائر، قطعاً انسان را با سختی هایی روبه رو خواهد کرد، لذا باید از جهت روحی و روانی آمادگی مواجه شدن با مشکلات پیش رو را داشته باشیم. بهتر است سعه صدر و بردباری را چاشنی سفر خود کنیم و از بی حوصلگی، کم ظرفیتی، بی تابی و گلايه نمودن از دیگران خودداری کنیم. مسیر پیاده روی اربعین در عین زیبایی و شیرینی با سختی هایی همراه است که صبور می طلبد و زائران در همین مسیر چند روزه با صبوری رشد شخصیتی خود را شاهد خواهند بود.

■ پرهیز از مزاحمت برای دیگران

در پیاده روی اربعین، زائر با ازدحام جمعیت، محدودیت های مکانی برای استراحت، عدم وجود وقت مشخص برای خواب و بیداری مواجه خواهد بود، لذا باید مراقب باشید وقتی به مکان هایی که برای استراحت تعبیه شده وارد می شود با سر و صدا کردن، بلند حرف زدن و... موجبات آزار و اذیت و مزاحمت برای زائرینی که بر اثر خستگی در حال استراحت هستند را فراهم نکنند و این سفر معنوی را با گناه همراه نکنند. این تنها بخشی از موضوع است؛ همراهی و همکاری با سایر زائران در طول مسیر یکی از مهم ترین رفتارهایی است که باید صورت گیرد.

■ پرهیز از اسراف

گرچه در این سفر معنوی، مردم سخاوتمند عراق با جان و دل، از عمق وجود، بدون هیچ منتی و با افتخار در خدمت زائرین هستند و انواع و اقسام غذاها را حتی با اصرار و التماس بذل و بخشش می کنند، ولیکن باید مراقب بود که غذا به اندازه نیاز برداشته شود تا هم از اسراف و حیف و میل جلوگیری شود و هم پر خوری صورت نگرفته باشد؛ خصوصاً آن که زائر در یک سفر معنوی گام برداشته است و پر خوری قلب را می میراند. زائران باید دقت کنند که سلیقه طبخ غذای ایرانی ها و عراقی ها تفاوت دارد. در نتیجه با این نگاه اگر غذایی مطابق سلیقه آنها نیست و قبلاً امتحان نکرده اند، با گرفتن و میل نکردن آن اسراف نکنند.

■ اعراض از لغو

خودداری از پر حرفی، گرافه گویی و بیهوده گویی از اموری است که همه جا، خصوصاً در این سفر معنوی باید رعایت شود تا به دل شکستن، بحث و جدل، غیبت، سوء تفاهم و عیب جویی منجر نشود. یکی از لذت های این سفر در حال خویش بودن و تفکر در طول مسیر است. مشغول شدن به ذکر و صلوات، تأمل و تفکر در حوادث عاشورا، جایگزین های مناسبی در این سفر برای پر حرفی خواهد بود. همچنین همسفر و همپای خوب در این مسیر و بحث های معنوی و دارای نتیجه هم بسیار مفید و مؤثر است.

■ مراعات حال دیگران

حادثه عاشورا با ایثار، از خود گذشتگی و فداکاری عجین شده و شهدای کربلا از بالاترین سرمایه وجودی خویش، یعنی جانشان در راه خدا و بقای مکتب اسلام گذشتند. زیننده است که زائر حسینی در این سفر با تأسی از سید الشهدا(ع)، این فضیلت اخلاقی را ظهور و بروز ببخشد و در مقدم داشتن دیگران خصوصاً سالخوردهگان، بزرگترها، بانوان و بچه ها بر خود در صف های توزیع غذا، سوار شدن بر وسایل نقلیه، مکان های عبادت، زیارت صف های جماعت و مانند اینها پیشگام باشد.

■ رعایت نظافت

کثرت جمعیت زائرین، جنگ زدگی کشور عراق و وضعیت نامساعد محیط زیستی این کشور به طور طبیعی زمینه بروز برخی مشکلات و نارسایی های بهداشتی را فراهم می کند، لذا هر زائر با توجه به اهمیت حفظ بهداشت فردی باید از هر گونه اقدامی که موجب آلودگی محیط پیرامون می شود، مانند زباله و آشغال ریختن در مسیر سفر و جاده پرهیز کند.

■ تشکر از میزبان

وظیفه اخلاقی ایجاب می کند که زائرین به رغم مشکلات، کمبودها و نقص هایی که ممکن است با آن مواجه شوند از خادمان، مسئولان و دست اندکاران تشکر و سپاسگزاری کنند که فضا و بستر را مهیا کرده اند تا عاشقان سید الشهدا (صلوات الله علیه) بتوانند در مراسم معنوی و همایش عظیم جهانی پیاده روی اربعین، حضور داشته باشند.

در اربعین ظرفیت‌های فوق‌العاده‌ای وجود دارد. افراد از اقشار، ملیت‌ها، قومیت‌ها و مذاهب مختلف به عتبات عالیات می‌آیند. هر کسی که از ظرفیت این مراسم استفاده کند، نتیجه فوق‌العاده‌ای می‌گیرد. اگر ما بخواهیم این بحث‌ها را در غیر از ایام اربعین انجام بدهیم، باید انرژی و هزینه‌های بسیار زیادی را صرف کنیم که معلوم نیست به نتیجه هم برسد، اما اربعین یک مسیر میانبر و دارای نتیجه قطعی است

اربعین راه میانبر فارغ‌التحصیلی از دانشگاه معرفت و بصیرت

■ محبوبه قربانی

یکی از نقش‌های برجسته حضرت زینب (س) آگاهی بخشی به جامعه بعد از واقعه عاشورا بود. او با خطبه‌هایش بنی‌امیه را رسوا و خطر‌هایی که از سوی دشمنان اسلام و قرآن متوجه اسلام ناب می‌شد را دفع و از تحریف نهضت حسینی جلوگیری کرد. نهضتی که الهام‌بخش تاریخ بود و تا به امروز ماندگار شد و در سال‌های اخیر با راهپیمایی پر شور دهها میلیون‌ی پر فروغ تر شد. امسال نیز در آستانه اربعین حسینی خیل عظیم شیعیان جهان با تاسی به عقیده بنی‌هاشم با برافراشتن پرچم شهدای کربلا و با دل‌هایی آماده، سختی‌ها را تحمل می‌کنند تا با طی طریق در این راه، نهضت حسینی را همچنان زنده نگه دارند که گامی در جهت ایجاد تمدن نوین اسلامی نیز است. کمیته فرهنگی و آموزشی بانوان اربعین چند سالی است تلاش می‌کند تا رسالت زینبی خود را که همان آگاهی بخشی و بیداری جامعه است با تبیین جایگاه زن مسلمان، شاخصه‌ها و ویژگی‌های زن تمدن ساز به سرانجام برساند. این کمیته با تشکیل چند کارگروه و اعزام صدها مبلغ و سخنران بر جسته‌کشوری به مواکب در مسیر کربلا، ضمن رفع شبهات در زمینه‌های مختلف تلاش می‌کند تا مشاوره‌ای امین برای زائران و خادمان حاضر در این حرکت عظیم باشد. تلاشی که موجب می‌شود تا راهپیمایی اربعین تبدیل به یک دانشگاه معرفت افزایی شود و شرکت‌کنندگان در آن راه میانبری برای کسب معرفت و بصیرت بیابند. با خانم دکتر مینو اصلانی مسئول این کمیته درباره اقدامات و اهداف پیش رو گفت و گو کرده‌ایم.

کمیته فرهنگی آموزشی اربعین بانوان با چه اهدافی تشکیل شد؟

کمیته فرهنگی آموزشی بانوان اربعین در سال ۱۳۹۲ تشکیل شد و مسئولیت آن از سال گذشته به عهده من گذاشته شد که در خدمت زائران سیدالشهدا هستم. کمیته با هدف زمینه‌سازی تحقق تمدن نوین اسلامی، تعمیق، تعالی و گسترش معرفت به امام حسین (ع) و حرکت عظیم اربعین در جهان، تعالی معنوی فردی و اجتماعی و رشد فضائل اخلاقی، تقویت وحدت و همگرایی میان امت اسلامی و توسعه تعاملات بین اقوام و پیروان ادیان و نیز ارتقا و تعمیق فرهنگ زیارت و پویایی و پایایی تأثیرات آن تشکیل شده است.

فعالیت‌های کمیته در تحقق این اهداف چه بوده و هست؟

کمیته ابتدا در بخش‌های آموزش، تبلیغ و خدای فعالیت می‌کرد و مبلغانی را اعزام می‌کند تا در مواکب، فعالیت‌های تبلیغی و فرهنگی داشته باشند. این کمیته تاکنون نشست‌های تخصصی زیادی را به صورت مشترک بین ایران و عراق برگزار کرده است و از جمله کارهای آن اعزام سخنران به مواکب است. معمولاً در هر سفر با توجه به شرایط روز بین ۱۰ تا ۱۵ نفر از سخنران‌های کشوری، همچنین کارشناسان متخصص به عراق اعزام می‌شوند تا با هماهنگی مواکب‌ها، برای زائران سخنرانی کنند و مشاوره‌های مذهبی، اخلاقی و رفتاری ارائه دهند.

رویکرد اصلی کمیته فرهنگی بانوان اربعین در سال جاری چیست؟

در اربعین ما شاهد حضور بانوان کشورهای مختلف هستیم، برای همین رویکرد فعالیت‌های امسال ما تشکیل مواکب‌های اندیشه‌ورز فاطمی است تا در این مواکب‌ها به بیان جایگاه زن مسلمان و شاخصه‌ها و ویژگی‌های زن تمدن ساز بپردازیم.

پس این کمیته می‌تواند یک پل ارتباطی با دیگر بانوان کشورهای مسلمان باشد؟

بله. دقیقاً همین‌طور است.

این مواکب‌ها در کدام مسیر و شهرها مستقر می‌شوند؟

هم در طریق و هم در خود کربلای معلی تشکیل می‌شوند. در این مواکب‌ها از نقطه‌نظر خانم‌های اندیشمند حاضر در پیاده‌روی استفاده می‌کنیم و درباره جایگاه زن مسلمان و شاخصه‌ها و ویژگی‌های زن تمدن ساز گفت‌وگو می‌کنیم. اینکه این ویژگی‌ها چگونه تسری پیدا کند و چگونه به نسل جدید منتقل شود. در مواکب‌های اندیشه‌ورز پنج کارگروه تربیتی، نقش‌آفرینی و تحول‌آفرینی، حوزه کودک و نوجوان، حجاب و عفاف و خانواده تشکیل می‌شود. کارشناسان ما در هر یک از این کارگروه‌ها حضور دارند و با زائران ایرانی و خارجی به تبادل نظر می‌پردازند. همه این مباحث ثبت و دسته‌بندی می‌شود تا با شبکه‌سازی،

محتوای تولید شده در اربعین سال بعد مورد استفاده قرار گیرد و تداوم پیدا کند. بخش دیگر، نشست‌های تخصصی است. امسال سه نشست تخصصی شامل نشست معرفی الگوی زن نه شرقی، نه غربی، نشست تبیین جایگاه زن مسلمان با حضور بانوان فرهیخته از ایران و عراق و نشست تقدیر از شهدای زن و خانواده آنها در عراق در نظر گرفته شده است. بزرگداشت مقام تعدادی از خانم‌هایی که در زمان صدام یا توسط داعش به شهادت رسیده‌اند با محوریت شهیده بنت‌الهدی صدر برای اولین بار در عراق برگزار می‌شود. همچنین از خانواده‌های شهدای مدافع حرم عراق تجلیل به عمل می‌آید. از مشارکت مواکب‌های بانوان عراقی نیز در برپایی این نشست‌ها بهره‌مند خواهیم بود که در همین جاز زحمات آنها به خاطر استقبال گرمشان از زائران ایرانی تشکر می‌کنم.

این تعامل چه دستاوردهایی خواهد داشت؟

معتمدین تمدن نوین اسلامی از مسیر اربعین شکل خواهد گرفت و از آنجا که با خانم‌های عراقی به لحاظ اعتقادی، دینی، همسایگی مشترکات بسیار زیادی داریم این تعامل موجب می‌شود جایگاه زن مسلمان ارتقا پیدا کند و با کمک یکدیگر، الگوی زن مسلمان را به دنیا معرفی کنیم. ارتقای سطح روابط علمی و فعالیت‌های اجتماعی بین دو کشور باعث رشد زنان دو کشور خواهد شد. ما یک مفهوم مشترک به نام مقاومت داریم که باید روی آن ارزش‌گذاری کنیم و راه‌های انتقال آن را به نسل جوان، چه در ایران و چه در عراق مورد بحث و گفت‌وگو قرار دهیم.

در نظر داریم در آینده نزدیک اندیشه‌کده‌هایی را در ایران و عراق راه‌اندازی کنیم که در آنها جایگاه زن مسلمان و شاخصه‌ها و الگوها تبیین شوند. با بررسی‌های انجام شده، امروز راه برو رفت زنان از بحران در غرب، معرفی الگوی زن نه شرقی نه غربی است. با بسیاری از هیئت‌ها در کشورهای مختلف اروپایی، آسیایی و آفریقایی صحبت کردیم و همه این گروه‌ها معتقد بودند الگوی زن نه شرقی نه غربی، الگوی تمام‌عیاری است که می‌تواند در مقابل الگوی غربی مورد توجه زنان جهان قرار گیرد، چون زنان در غرب اکنون درگیر بحران‌های زیادی‌اند و بسیاری از آنها در پی الگوی غیر غربی هستند یا در صدد حل بحران‌های خود هستند، البته اگر اراده‌ای برای حل آنها وجود داشته باشد. هر قدر زنان مسلمان در کشورهای اسلامی ارتباط محکم‌تری با یکدیگر داشته باشند، این الگو به شکل قوی‌تری به دنیا معرفی می‌شود و زودتر به نتیجه خواهیم رسید و می‌توانیم جایگاه خانواده را ارتقا دهیم.

موضوعات و مفاهیمی که به آنها اشاره کردید، سال‌هاست مورد توجه ما در داخل کشور است. چه شد که ظرفیت اربعین برای طرح و ارائه این موضوعات در نظر گرفته شد؟

سؤالی کلیدی و عمیقی را مطرح کردید، چرا اربعین؟ اربعین واجد ویژگی‌هایی

است که حتی واژه بی‌نظیر بودن هم برای آن کم است. اربعین مفهوم بلندی برای اعتلای کلمه حق است، امیدبخش مستضعفان جهان است، راهی برای برون‌رفت از بحران معنویت و اخلاق است، یک حرکت مردمی به سوی شخصیتی چون امام حسین (ع) است که همه زندگی خود را در راه یک هدف مقدس و برای سعادت انسان فدا کرد. حرکت به سمت نور، آزادگی و رهایی انسان به سمت خداوند و رهایی از بند بندگی غیر خدا و رهایی از تعلقات مادی است، دل‌ها در این مسیر بسیار آماده‌اند، مسیری که آزادانه و دور از اجبار و تحمیل انتخاب شده است، هزینه می‌کنند و گرما و سرمای آن را تحمل می‌کنند. برای همین یک آمادگی ویژه‌ای برای انجام بحث‌های عمیق، تزکیه نفس، بررسی و رفع مشکلات مسلمانان و سایر مردم جهان وجود دارد. اربعین حسینی شیرینی‌های جهانی شدن به معنی واقعی را به مردم دنیا می‌چشاند، مردم به دنبال جهانی شدن مبتنی بر فطرت هستند و اربعین، زمینه جهانی شدن بر مبنای فطرت و رسیدن به سعادت و آرامش و اخلاق و معنویت را فراهم می‌کند.

در اربعین ظرفیت‌های فوق‌العاده‌ای وجود دارد. افراد از اقشار، ملیت‌ها، قومیت‌ها و مذاهب مختلف به عتبات عالیات می‌آیند، حتی کسانی که شاید به هیچ مذهبی هم پایبند نباشند چون این مسیر را مسیر آرامش بخش و رسیدن به آرامش می‌بینند به اینجا می‌آیند. پس هر کسی که از ظرفیت این مراسم استفاده کند، نتیجه فوق‌العاده‌ای می‌گیرد. اگر ما بخواهیم این بحث‌ها را در غیر از ایام اربعین انجام بدهیم، باید انرژی و هزینه‌های بسیار زیادی را صرف کنیم که معلوم نیست به نتیجه هم برسد، اما اربعین یک مسیر میانبر و دارای نتیجه قطعی است.

به اعزام مبلغین و سخنرانان اشاره کردید. نحوه ارتباطشان با زائران چگونه است؟

در جلساتی که با مواکب‌داران بزرگ داشتیم، از مسئولان مواکب‌ها خواستیم تا یک مبلغ خانم همیشه در مواکب حضور داشته باشد. مبلغی که در مواکب حضور دارد، پاسخگوی سؤالات تربیتی، تحکیم خانواده و احکام خواهد بود، اما در مواکب‌هایی که امکان حضور دائمی مبلغ نیست با مبلغانی که در کربلا مستقر هستند هماهنگ می‌شود تا در ساعاتی معین در مواکب‌ها مستقر شوند و پاسخگوی زائران باشند. برای انجام این هماهنگی هم در یکی از شبکه‌های اجتماعی، گروهی تشکیل شده است که همه مواکب‌داران در آن عضو هستند. در این گروه اطلاعیه‌ها با برگزاری و آدرس محل استقرار مبلغان در کربلا هم اعلام می‌شود. هر مواکب می‌تواند درخواست اعزام مبلغ را در این گروه اعلام کند. برخی مواکب‌ها راه خودمان شناسایی کردیم که بسیار بزرگ هستند و تعداد زیادی از زائران را در خود اسکان می‌دهند. برای این مواکب‌ها از قبل برنامه‌ریزی شده تا مبلغان در آنها حضور داشته باشند. سال گذشته بین ۲۵ تا ۳۰ درصد مواکب‌ها، مبلغ همراه و دائمی داشتند. امسال تلاش شده است تا تعداد این مواکب‌ها افزایش یابد.

استقبال زائران چگونه بوده است؟

به لطف خدا خیلی خوب بوده و هست. زائرانی بودند که وقتی وارد مواکب می‌شدند، بسیار خسته بودند، اما با وجود آن، استقبال خوبی از برنامه‌ها می‌کردند، خودشان پیش قدم می‌شدند و قبل از سخنرانی سؤالاتشان را مطرح می‌کردند تا سخنران در سخنرانی خود به آنها پاسخ بدهد. حتی کسانی که بیرون از مواکب‌ها بودند و شاید به سخنرانی هم گوش نکرده بودند، می‌آمدند و سؤالاتشان را در مورد فرزندان‌شان یا زندگی خانوادگی‌شان می‌پرسیدند و حتی مشاوره تحصیلی می‌گرفتند. همین استقبال در سال گذشته موجب شد تا امسال با وجود مشکلات، تعداد مبلغان اعزامی بیشتر شود.

با توجه به رده‌های مختلف سنی زائران، بیشتر در خواست مواکب‌ها مربوط به چه گروه سنی بوده است؟

یکی از رویکردهای بسیار خوبی که مواکب‌دارها دارند توجه به حوزه‌های کودک است که جای خوشحالی دارد. مواکب‌ها بیش از آنکه طالب بحث‌های جدی باشند، طالب برپایی غرفه‌های کودک هستند. ما در این زمینه با همکاری بخش‌های مختلف تلاش کردیم به این درخواست‌ها پاسخ دهیم و گروه‌هایی را اعزام کنیم که با کودک کار کرده باشند. این نشان می‌دهد با وجود مشقتی که دارد، اما خانواده‌ها علاقه زیادی دارند، کودکان و نوجوانان آنها با این حرکت عظیم آشنا بشوند. هم علاقه در خانواده‌ها وجود دارد و هم مواکب‌داران به این نکته توجه دارند، چراکه احساس می‌کنند با برنامه‌های ویژه کودکان آنها را به مواکب‌شان علاقه‌مند می‌کنند، بنابراین این موضوع در آنها نهادینه می‌شود. این هوشمندی خوشبختانه در مواکب‌دارها هست که به حوزه کودک توجه ویژه‌ای داشته باشند.

سه چهارراه تمدن اسلامی داریم که باید این سه چهارراه در اختیار باشد تا تمدن اسلامی شکل بگیرد. یکی از آنها فلسطین است که چهارراه بین آفریقا، خاورمیانه و اروپاست. یک چهارراه تمدنی عراق است که چهارراه بین خاورمیانه شمالی، ایران، شام و حجاز است. چهارراه بعدی افغانستان است که چهارراه بین ایران، روسیه، هند و چین است

ویژه نامه اربعین ۱۴۰۲
مدیر مسئول: محمد جواد اخوان
سردبیر: غلامرضا صادقیان
دبیر ویژه نامه: یوسف زمانی
مدیر فنی: حسن فردی
چاپ: همشهری

مراسم اربعین تمدن ساز، امنیت زا و اقتدار آفرین است

تحلیلی بر نقش سیاسی، اجتماعی و امنیتی پیاده روی اربعین در گفت و گو با ابراهیم فیاض، جامعه شناس

■ سجاد آذری

از ظاهرش پیداست متمول و سرمایه دار نیست، اما با جان و دل موکبی برپا و هر آنچه در توان دارد، بی منت و با اخلاص عرضه کرده است. به وقت ظهر پشت بلندگو این گونه زائران ایرانی را دعوت می کند: «خوش آمدید، خیلی خوش آمدید، به کشور دوست و برادران عراق خیلی خوش آمدید، زیارتان قبول باشد، اگر حاج قاسم را دوست دارید، بفرمایید قیمه نجفی». این جملات و عبارات مشابه در مسیرهای منتهی به کربلا روایتگر یک حماسه عظیم است؛ حماسه ای که دو ملت ایران و عراق را به هم پیوند زده است. حالا دیگر حماسه اربعین به یک پدیده تمدنی هم تبدیل شده است. ابراهیم فیاض در گفت و گو با «جوان» درباره مناسک اربعین می گوید: جاده تمدنی ایران قبل و بعد از اسلام از آسیای میانه شروع، وارد افغانستان می شود و بعد از ایران می رود عراق و از آنجا تا شمال آفریقا، یعنی ما اگر بخواهیم تمدنی داشته باشیم، دور کن مهم آن عراق و افغانستان است. من این موضوع را سال ۷۵ در سخنرانی در دانشگاه امام صادق (ع) مطرح و در آن زمان تأکید کردم به احتمال ۹۰ درصد آمریکایی ها این کشورها را اشغال کنند، آن زمان صدام بر سر کار بود و طالبان هنوز اینگونه نبود، دیدیم که هر دو اشغال شدند.

■ چهارراه های سه گانه تمدن اسلامی

فیاض تصریح می کند: ما سه چهارراه تمدن اسلامی داریم که باید این سه چهارراه در اختیار باشد تا تمدن اسلامی شکل بگیرد. یکی از آنها فلسطین است که چهارراه بین آفریقا، خاورمیانه و اروپاست. یک چهارراه تمدنی عراق است که چهارراه بین خاورمیانه شمالی، ایران، شام و حجاز است و دیدیم که بعد از قصه صدام می خواستند داعش را در آنجا مسلط کنند. چهارراه بعدی افغانستان است که چهارراه بین ایران، روسیه، هند و چین است.

این استاد دانشگاه تهران تأکید می کند: پس این جاده تمدنی باید شکل بگیرد و مسیر تمدنی ما در این جاده است، واقعیت این است که نه ایران بدون عراق ممکن است و نه عراق بدون ایران و هر دو وابسته هستند، البته در مورد افغانستان نیز این مسئله واقعیت دارد و طالبان نیز متوجه شده است که نظریه امنیتی او بدون ایران معنا ندارد، طالبان خودش شاهد بوده که نظریه امنیتی آنها با ما تعریف شده است. زمانی که آمریکا وارد افغانستان شد، تنها جایی که افغانستانی ها امنیت داشتند، ایران بود. الان در عراق هم می دانند نظریه امنیتی آنها بدون ایران تعریف نمی شود و همانطور که برخی در این کشور طرفدار غرب هستند، افراد فهمیده در عراق هم هستند که به خوبی به این مسئله پی برده اند که در کنار ایران می توانند امنیت خود را تعریف کنند، چون اقتدار و پیشرفت آینده عراق نیز ذیل همین مسئله است.

■ اقتدار اربعین، بالاتر از اقتدار مسلحانه

فیاض با تفکیک بین انواع اقتدار معتقد است: مهم ترین موضوعی که می تواند اقتدار واقعی ایجاد کند و بسیار بالاتر از اقتدار مسلحانه است، همین مناسک مشترک است که اکنون در اربعین متجلی می شود. شاهد هستیم اکنون حتی اهل سنت هم در حال پیوستن به این مراسم است، فقط مخصوص اهل سنت ایران هم نیست، اهل سنت مصر، آذربایجان و ترکیه هم در حال پیوستن به این سیل جمعیت هستند. امروز اردوغان نیز می داند آن کسی که او را از کودتا نجات داد، ایران با محوریت شهید حاج قاسم سلیمانی بود. در نتیجه این ساختار امنیت عمومی در جهان امروز و امنیت منطقه ای در مراسمی به نام راهپیمایی اربعین در حال تفسیر است. استاد جامعه شناسی دانشگاه تهران با اشاره به ثمرات جامعه شناختی مراسم اربعین تصریح می کند: نکته مهم این است که مناسک مذهبی مدنیت ایجاد می کند. این یعنی اینکه عراق امروز امنیت عمومی خود را از همین مراسم اربعین به دست می آورد و همین موجب شده است عراقی ها هر سال احساس هویت بیشتری داشته باشند. یک زمانی بود صدام و حزب بعث می خواستند با امنیت عربی اقتدار پیدا کنند، امروز دیده اند که امنیت عربی به

د

مهم ترین موضوعی که می تواند اقتدار واقعی ایجاد کند و بسیار بالاتر از اقتدار مسلحانه است، همین مناسک مشترک است که اکنون در اربعین متجلی می شود. شاهد هستیم اکنون حتی اهل سنت هم در حال پیوستن به این مراسم است، فقط مخصوص اهل سنت ایران هم نیست، اهل سنت مصر، آذربایجان و ترکیه هم در حال پیوستن به این سیل جمعیت هستند

آن معنا دیگر فایده ای ندارد و امنیت اسلامی در حال ایجاد است که هر چند از بعد شیعی شروع شده است، ولی حتی اهل سنت نیز در حال پیوستن به آن هستند، یعنی الان امنیت منطقه ای خاورمیانه تابعی از مناسک اربعین است و این امنیت نیز مردمی است.

■ «اربعین» امنیت زاست

فیاض می گوید: خود عراقی ها با همین مناسک اربعین در حال به دست آوردن امنیت خود هستند. برخی ساختارهای داخل عراق که می خواستند امنیت از طریق نظامی گری باشد، با این مراسم اربعین مخالفت می کردند. وقتی ما در اوایل دوره داعش به مراسم اربعین می رفتیم، می دانستیم که مراسم در حال از بین بردن مشروعیت داعش است. در آن زمان مثلاً سامرا امنیت نداشت، ولی اکنون امنیت پیدا کرده است.

وی تصریح می کند: این امنیت منطقه ای که اکنون مراسم اربعین در حال ساختن آن است، خود مقدمه ایجاد یک تمدن منطقه ای است و این تمدن در کنار چین که در حال ایجاد یک تمدن آسیایی است و همچنین در کنار روسیه که برای ایجاد تمدن مخصوص به خود تلاش می کند، قرار می گیرد. بر همین اساس است که دو گین، تئوریسین مشاور پوتین که مدتی پیش دختر او نیز ترور شد، سال ها پیش به راهپیمایی اربعین می آید و می گوید که این مراسم به سوی ایجاد یک ساختار امنیتی حرکت می کند و یک حرکت تمدنی است.

■ زبان مشترک، ارتباطات و استحکام تر می کند

فیاض می گوید: باید ارتباطات میان فرهنگی را بین ایرانی ها و عراقی ها گسترش دهیم. در این خصوص در شبکه قرآن و معارف برای ارتباط گیری

زبان عربی آموزش می دهند که این خیلی عالی است و از طرف دیگر گزارش های مختلف نشان می دهد فرهنگ ایرانی در عراق تأثیر گذاشته و در کنار اینکه ایرانی ها در تلاش برای آموختن زبان عربی هستند، عراقی هانیز تلاش می کنند زبان فارسی بیاموزند و این ارتباطات را بسیار مستحکم می کند.

فیاض می گوید: موضوع بسیار مهم دیگر این واقعیت است که در میان اعراب مبنای میهمان نوازی است و حتی کشورهای خلیج فارس از همین خاصیت عربی استفاده می کنند. کشورهایی مانند امارات و قطر به دنبال استفاده بسیار زیاد از این مزیت هستند یا حتی عمان که تلاش می کند با پزشکان ایرانی، قطب پزشکی خاورمیانه بشود و تورسم پزشکی جذب کند و برای این کار، خودش را با ایران تعریف می کند، همانطور که امارات و قطر خود را با ایران تعریف کردند و البته بد هم نیست بلکه بسیار عالی است. مشکل ما این است که مثلاً نمی گذاریم پزشک در ایران تولید شود، و گر نه همه این اتفاقات برای ما یک فرصت بسیار خوب محسوب می شود.

■ ضرورت ایجاد کرسی عراق و افغانستان شناسی در دانشگاه ها

استاد دانشگاه تهران در ادامه می گوید: همه اینها به ما ضرورت نیاز به عراق شناسی و افغانستان شناسی را در دانشگاه های مان نشان می دهد تا بتوانیم ارتباطات میان فرهنگی خود را عمیق کنیم. مخصوصاً باید توجه داشته باشیم که عراق روز به روز در حال اقتصادی شدن است و این به دلیل شرایط زندگی آنهاست، مثلاً تا پیش از این عراقی ها مردم ما را مجانی می بردند، ولی اکنون نمی توانند این کار را انجام دهند و به همین دلیل باید رابطه های اقتصادی میان ایران و عراق در مراسم اربعین تعریف شود.

فیاض معتقد است: باید شرکت های هماهنگی بین ایرانی ها و عراقی ها به وجود بیایم تا اتوبوس های ما وارد کشور آنها و اتوبوس های آنها وارد کشور ما شود و عملاً رفت و آمد دو طرفه ایجاد شود. لازم است هر دو طرف را به هم ممزوج کنیم یا مثلاً باید این الزام اعلام شود که همه استان ها در کربلا، نجف و کوفه هتل احداث کنند و از همین الان باید در همان محلات بغوله نجف و کربلا شروع به ساختن هتل کنیم. وقتی هتل های ایرانی در این محل ها احداث شود و مردم آن مناطق در این هتل ها مشغول کار شوند، دیگر دشمن نمی تواند از روابط بین دو طرف سوء استفاده کند.

■ پیوند اقتصادی ایران و عراق

فیاض تأکید می کند: همه اینها یعنی باید کارهای اقتصادی و برنامه ریزی های مدیریتی را در ادامه مراسم اربعین آغاز کنیم و ارتباطات ایجاد شده را میان مردم دو کشور در اربعین عقلانی و اقتصادی کنیم. در این راستا حتی لازم است شهرداری تهران با شهرداری های کربلا و نجف ارتباط برقرار کند و مثلاً در حوزه ارتباط ریلی، روز مینی یا شبکه فاضلاب شهری آنها وارد شوند، از صادرات کالا تا فرودگاه مشترک که باید با تمام امکانات موجود اقتصاد ایرانی و عراقی با یکدیگر ممزوج شود.

فیاض می گوید: در این میان کسانی که در عراق برای حضور ایرانی ها کارشناسی می کنند، باقیمانده گان حزب بعث و رفتنی هستند. دلیل آن نیز این است که اینها یک مشت افراد خشن هستند، اما آن چیزی که در عراق شاهد هستیم، این است که این کشور در حال حرکت به سمت هنری شدن است. این نکته مهمی است. در عراق خشونت در حال سقوط و فکر در حال رشد است، حتی بهداشت مردم عراق نیز در کنار ایران در حال رشد است و تا چند سال دیگر آثار صدام، حزب بعث و افراد افراطی و خشونت طلب در این کشور از بین می رود. همین قرائت از مدنیت که در کشور عراق در حال با گرفتن است، این نوع افراد را کنار خواهد گذاشت و افرادی که اکنون در حال هنری عمل کردن هستند، جایگزین آنها خواهند شد، مثلاً شما شاهد هستید که در یوتیوب و اینستاگرام آقامی به اسم کربلایی چه مقدار بیننده دارد و مردم عراق چه مقدار وی را قبول دارند.

وی در پایان تأکید می کند: من در دانشگاه های عراق شاهد بوده ام که برای آنها این سؤال مطرح است که چه اتفاقی در حال رخ دادن است. مردم عادی عراق تا صدها سال دیگر نیز این مراسم اربعین را با عشق برگزار می کنند، حتی مطرح می کنند که بعد از پایان اربعین تا ۲۸ صفر راهپیمایی از کربلا به سمت نجف انجام شود. این نشان می دهد حرارت این مراسم نه تنها کاهش پیدا نکرده، بلکه در حال افزایش نیز است.